

חיי שרה (290)

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה (כג. א)

יודע ה' ימי תמימים, כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים (מד"ר). דומים חייו של אדם לשעון שנעשה בבית חרושת מפורסם ובעל מוניטין. אם שומרים עליו יפה, הוא הולך בדיוק, כפי שנקבע בבית חרושת, אבל אם הנער מתחיל לטפל בשעון ורוצה לדעת "מאין הרגלים", הרי בידיו של זה אין בטחון לשעון הטוב ביותר. הנח להם לחיים לזרום כפי הכיוון שניתן להם מלמעלה. אל תתחיל 'לטפל', כי אין אתה מומחה לדבר, ובנקל תקלקל.

ספר "מאורה של תורה"

זקן עבר ארוך ועתיד קצר

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים (כד. א)

א"ר יהודה בר סימון: אברהם תבע זקנה... (ב"ר). בחיי האדם ישנן שלש נקודות: עבר, הווה ועתיד. כשאדם מביט על העבר שלו ומתבונן: מה השגתי, בניתי בחיי? בדרך כלל התשובה תהיה "כלום! ההווה, מה כבר אפשר להשיג ברגע אחד? ממש מאומה. רק העתיד הוא יפה וגדול, אוי, איזה עתיד יפה. לכל אחד יש חלום להיות עשיר, חכם צדיק. העבר והווה לא שווים כלום, ורק העתיד מלא שושנים. לפי זה, אדם זקן שיש לו עבר ארוך ועתיד קצר, אינו שווה כלום, כי כמה כבר יחיה בעתיד? שנה, שנתיים? הרי הוא כבר עם רגל אחד בקבר. לכן התואר 'זקן' בדורנו נחשב לעלבון גדול. בדורות שלפנינו, ההשקפה היתה הפוכה: העתיד הוא כלום, כי אדם לא יכול לדעת מה יהיה מחר, אי אפשר לסמוך על העתיד. לעומת זאת העבר הוא העיקר, כי שם יש לאדם מטען מלא גדלות. הוא למד הרבה תורה, קיים הרבה מצוות במסירות נפש. ממילא, בדורות קודמים היה מכובד יותר להיראות זקן בעל זקן לבן, כי פירוש הדבר שליהודי זה יש מאחוריו מטען מלא גדלות, הוא אדם גדול. יש לו עבר גדול ועתיד קטן. אבל מי שהוא עדיין צעיר, מה כבר השיג בחייו? כמעט כלום, והעתיד הרי לא יודעים מה יהיה מחר, ממילא אינו שווה כלום.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

יסוד היסודות מידות טובות

פִּי אֶל אֲרָצִי וְאֶל מוֹלְדֹתַי תֵּלֵךְ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק

(כד. ד)

צריך להבין כיצד לא חשש אברהם אבינו לקחת אשה ליצחק מבנות לבן שהיה עובד עבודה זרה, בעוד שהייתה לו אפשרות לקחת את בתו של אלעזר, שקיבלה חינוך הגון יותר מאביה, שהיה מושל בכל אשר לאברהם? הביאור ידוע, ויש לחזור עליו ולשננו. מידות טובות עוברות בירושה, ועם יסוד של מידות טובות

אפשר לבנות בית שיהיה מקום שכניה, אבל כאשר יסוד המידות גרוע, הרי זה כקרקע זיבורית שאינה יכולה להצמיח דברים טובים, ולכן העדיף אברהם לקחת אשה ממשפחתו שהמידות הטובות מוטבעות בה, ולא לקחת את בתו של אליעזר שבא מכנען, שמידותיהם רעות. אף בתוך העם היהודי עצמו, יש שקלקלו את שורשיהם והם מנהלים את חייהם במידות לא מתוקנות, ולכן הורי? גדול ישראל בכל הדורות, כאשר ניגשים לשידוך, לשים דגש בעיקר על המידות של המדובר או המדוברת, ובאופן זה ניתן להקים בית לתפארת.

ספר "להתענג כחענוגים"

וַיֵּרֶץ הָעֶבֶד לִקְרֹאתָהּ (כד. יז)

לפי שראה שעלו המים לקראתה (רש"י), וביאר הרמב"ן דדייק כן מהא דאחר כך כתיב "וַתֵּשֶׂא בִלְלָה גְמֻלָּיו", ומקודם לא נאמר לשון שאיבה אלא כתיב: "וַתֵּמָלֵא כְּדָה וַתֵּעַל" (טז), והיינו מחמת דהמים עלו לקראתה ולא הוצרכה לשאוב. ויש להבין דהא גופא קשיא מפני מה לא עלו המים לקראתה בפעם שניה. ונראה שבפעם הראשונה דבדעתה היתה לשאוב המים לצרכה, לכן עלו המים לקראתה שלא תטריח עצמה, אבל בפעם שניה שכוונתה היתה לגמול חסד להשקות גמלי אליעזר, אז לא עלו המים לקראתה כי כשהאדם עושה מצוה חשוב יותר אצל הקב"ה שיעשה האדם פעולה. ולא שהמצוה תהא נעשית ע"י נס, כי מכל השתדלות קלה במצוה יש לו להקב"ה נחת רוח מרובה, ולכן לא נעשה נס בשאיבה השניה. (אף שלמעשה עשתה חסד גם בפעם הראשונה, מ"מ מצוות צריכות כוונה, והעיקר במצוה היא המחשבה, וכיון שהיא לא נתכוונה למצוה כי אם לשאוב לצורכה, לזאת לא נחשב מילוי הכד למצוה וזכתה לנס)

ספר "קמח טוב בשם קדושת לוי"

וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזִים זָהָב בָּקָע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צִמְדִּים עַל יָדָיָהּ

עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם (כד. כב)

וברש"י: 'בָּקָע' רמז לשקלי ישראל בקע לגולגולת, 'וּשְׁנֵי צִמְדִּים', רמז לשני לוחות מצומדות, 'עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם' רמז לעשרת הדיברות. יש להבין מה המיוחד במחצית השקל ובשתי הלוחות שדווקא להם רמז אליעזר במתנותיו לרבקה? יש לומר: שכל איש מישראל מצווה להביא דווקא מחצית השקל ולא שקל שלם, לרמז על חשיבות המיזוג וההשתתפות, שאין יהודי יכול להגיע לתכלית ללא יהודי אחר. על אף שכל יהודי הוא ישות עצמאית, הוא צריך חיבור לעוד יהודי, ועם כל השוני שביניהם, הם מצטרפים יחדיו ליצור שלימות. גם שני לוחות הברית מבטאים רעיון דומה, על הלוח

החלו לגמגם ולפקפק, "תשב הנערה עמנו ימים או עשור", "נשאלה את פיה", וכל הניסים שראו בהתהוות השידוך ובמיתתו המשונה של בתואל לא הועילו כלום. **ספר "לחתך עליין"**

הלכה: עניית אמן

השומע אחד מתפלל תחינה או בקשה, או מברך לישראל אחר, וכן מי שמברכים אותו, עונה אמן. אפילו שאין בה הזכרת שם ומלכות ואינה בצורת ברכה. ודין זה נוהג גם אם המברך גוי. לכן עונים אמן אחר הרחמן בברכת המזון, וכן אחר אמירת מי שברך, אחר אמירה זכרנו ביעלה ויבא, ואחר ברכת המנחמים "המקום ינחם אתכם". **ספר "נוטרי אמן"**

פתגם: חכמות נשים, בנתה ביתה, ואולת בידיה תהרסנו משלי

חקירה: בן פקוע

ניתר ע"י שחיטת האם, שהסימנים של האם נחשבים כסימנים של הוולד, או ע"י היתר האם, מגזירת הכתוב מכל הבהמה תאכלו. (אתון דאורייתא יד, שער יושר ב-כב ד"ה ותחילה, צפנת פענח מאכלות אסורות א-ו וה-ט, הגר"ח סטנסיל שער שעה. ומעין זה חקר שם באות שפד' האם צריך מעשה שחיטה או היתר שחיטה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: עיר שאין בה רופא

דעתו של רבי איזיל חריף לא היתה נוחה מאופן טיפולו והכשרתו הרפואית של רופא העיר. פעם אחת פנה אליו הרב ואמר: חכמינו בסנהדרין אמרו: עיר שאין רופא אסור לדור בה. תינח אנחנו, תושבי העיר, יודעים אנו שיש רופא בעיר ולכן רשאים אנו לדור בה, אבל אתה, הרי ידוע לך היטב שאין רופא בעיר הזאת, מדוע איפוא הנך דר כאן? **ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קצו)**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זוירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזה בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוזה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנוה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'וליט אסתר.

הראשון נכתבו המצוות שבין אדם למקום, ועל הלוח השני נכתבו המצוות שבין אדם לחבירו. הדברים שונים, אבל מחוברים יחדיו ויוצרים שלימות של עשרת הדברות, שנים שהם אחד. זה מה שרש"י מדגיש: "שני לוחות מצומדות", ישנה כאן הדגשה של שני דברים שהוצמדו והתחברו יחדיו ליצור שלימות. וזה מה שאליעזר רמז לרבקה במתנותיו. מהות הזיווג שלה עם יצחק, ומהות כל זיווג יהודי הוא חיבור שני אנשים לשלימות. **ספר "ילקוט מאיש לרעהו"**

וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי אֲדָנִי (כד. כז)

מכאן למדו שמברכין על בשורה טובה (בראשית רבה 1.0) וצ"ע, דבברכות (נד.), ילפינן לה מדברי יתרו (שמות יח. י): "ברוך אשר הציל...", ואמאי לא ילפינן לה מדברי אליעזר, דמוקדם בקרא. וכמו כן צ"ב, מה שאמרו חז"ל (סנהדרין צד.): גנאי הוא למשה ולישראל, שכולם לא אמרו ברוך ה' עד שבא יתרו. ולכאורה קשה, מה טעם לא למדו זאת מדמשק אליעזר. ויתכן, משום שיתרו, בירך על עצם ההצלה, כפי ששמעה ממשה רבינו, ואילו הכא, בירך אליעזר על ה' בשורה, שהבין וידע מתוך מה שאירע שם עם רבקה, כי הקב"ה המציא את זיווגו של יצחק בן אדונו, אבל בינתיים אין זה אלא בשורה. ובזה מיושבת גם הקושיא הנוספת, שמאליעזר לא למדו, משום שהוא בירך על הבשורה, וזה ברכה בפני עצמה, והיינו היעוד והגילוי מן השמים כי זאת היא זיווגו של יצחק, אבל הנהגת הקב"ה עם ישראל שאני, שאע"פ שהיא הנהגה ניסית, כאשר היה במצרים, אבל סוכ"ס הנהגת הקב"ה עם ישראל היא, ועל הנהגות לא בירכו עד עתה. **רב מרדכי אורחי שליט"א בספרו "ברכת מרדכי"**

מדוע ביקש אליעזר את רבקה ב"חסד ואמת" ולא בדין? ועתה אם יִשְׁכֶּם עֲשִׂים חֶסֶד וְאֶמֶת אֶת אֲדָנִי הֲגִידוּ לִי וְאִם לֹא הֲגִידוּ לִי וְאֶפְנֶה עַל יָמִין או עַל שְׂמָאל (כד. מט) צריך ביאור, איך מציע אליעזר למשפחת רבקה את האפשרות לומר לא, הלא מכל דבריו ניכר בבירור שמהשם יצא הדבר? עוד קשה איזה חסד ואמת הם עושים, כאילו הוא זקוק לחמלתם, הלא ממהלך הדברים עצמם ניכר בבירור שהדבר מכוון מן השמים, כפי שהם עצמם, למרות שהיו רשעים ועובדי עבודה זה הכירו ואמרו מיד? יש לומר: שאליעזר ידע היטב את כוחות נפש האדם, שיתכן שהאדם יראה בעיניו השגחה פרטית, ויתפעל ויתפעם וידבר כמאמין גדול, אולם אם אינו שולט על יצרו הרע ולא נוטע בקרבו את בקשת האמת, יכול הרושם לפוג במהירות, לכן לא הסתפק אליעזר בסיפור פרטי ההשגחה שהביאוהו להחליט שרבקה היא היא האשה המיועדת משמים לאשת יצחק, אלא צריך לזה בקשת תחנונים וחסד מצידם. ואכן כך היה. שלמרות שהסכימו כולם ואמרו פה אחד: "מה יצא הדבר", רצה בתואל לחזור בו ולמחרת גם לבן ואמו

